

TORONTÁI

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Becskerek, Obilittyeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Becskerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	

A magyar kérdést tárgyalják Színájában.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jul. 23.

Bukarestből jelenti tudósítónk: Duca külügyminiszter a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy Színájában többek között a magyar kérdést is tárgyalás alá veszik. Különösen arról vitatkoznak érdemlegesen, hogy célszerű volna-e, hogy a nagyentente kölesönt adjon Magyarországnak. A konferencián Duca kijelentése szerint megvitatják Daruváry magyar külügyminiszter beszédét is, aki felszólalásában annak idején a közeledés eszméje mellett beszélt.

A zagrebi kémkedési affér — a radikális klubban.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jul. 23.

A radikális képviselői-klub a szkupstina ülésének befejezése után konferenciát tartott, amelyen kijelölte azt a képviselőt, aki a tisztviselői törvényjavaslat tárgyalása alkalmával a klub nevében felszólal. A választás megtörténte után a klub áttért a belpolitikai helyzet megvitatására, majd a Zagrebban leleplezett kémkedési affért tárgyalta meg, mely oly nagy port vert fel mindenfelé az országban.

A jóvátétel garanciális tervei elkészültek.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, jul. 23.

A Daily Mail berlini jelentés alapján úgy tudja, hogy a birodalmi kormány értesítette az angol külügyi hivatalt, hogy a jóvátétel garanciális tervei nemsokára elkészülnek.

Az entente külügyminiszterek tárgyalnak ezután a jóvátétel ügyében.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, jul. 23.

A Petit Parisien szerint a Quai D'Orsay az a terv merült fel, hogy az angol jegyzék kérdései ügyében ezentúl a külügyminiszterek csere-ljenek véleményt. Valószínű, hogy a francia és a belga külügyminiszter a hét végén Brüsszelben vagy Párisban találkoznak, mert Franciaország és Belgium mindent el akar követni, hogy Londont kielégítse és mert Anglia az augusztus 3-ikán kezdődő parlamenti szünet előtt választ szeretne kapni.

A mai skupstina ülésén tárgyalják a tisztviselői törvényt.

Viharmentés ülés a parlamentben.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jul. 23.

A szkupstina mai ülését délelőtt tíz órakor nyitotta meg Jovanovity Ljuba házelnök. Az ülés szokatlanul rövid ideig tartott, mert a napirend mindössze a holnapi nemzetgyűlés programjának összeállítására szorítkozott.

A különféle formalitások elintézése után Kobasica dr. a Ház titkára bejelentette, hogy a törvényhozó bizottság a Brankovity György távozásával megüresedett tagságra Wilder Vetyeszláv dr. demokrata képviselőt választotta meg. A szkupstina titkára ezután felolvasta a törvényhozó bizottság jelentését, mely szerint befejezte a tisztviselői törvény megvitatását és elfogadás végett előterjeszti azt a képviselőháznak. A tegnapelőtti parlamenti ülésről felvett jegyzőkönyv ismertetése után, a mentelmi bizottság több képviselő felfüggesztését kérte, többek között a Radič Stepan immunitásának megszüntetését, amit a

nemzetgyűlés egyhangulag tudomásul vett.

Egyéb kisebb jelentőségű ügyek elintézése után megállapították a holnapi ülés napirendjét. A keddi ülés tárgy-orozatára került a tisztviselői törvény vitája, a főszámvevősök tagjának megválasztása és a törvényhozó bizottságnak jelentése az elemi károkat szenvedett gazdák segélyezését tartalmazó törvényjavaslatról.

A skupstina keddi ülésének kezdetét nyolc órára tűzte ki a házelnök, a tisztviselői törvényvel kapcsolatban mindegyik képviselői klubból egy-egy kijelölt szónok szólal fel, majd a szkupstina rövid eljárással megszavazza a törvényt. Valószínű, hogy a holnapi ülésen teljesen letárgyalják a sürgősnek nyilvánított napirendet, mely esetben kihirdetik a parlamenti szünetet és szeptember 20-ikáig bezárólag bezárja kapuit a szkupstina.

Károlyi ügyében pertörleést rendel el az entente?

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, jul. 23.

A „Hétfői Napló” jelenti ismeretlen forrásból, hogy az entente Károlyi Mihály gróf kérésére ötös tanácsában megbeszéli Károlyi vagyonekhozási perét. Az entente általában Magyarországhoz fog fordulni és a békészerződésre hivatkozva pertörleést fog követelni, mert a háború előtti magatartásáért senki sem vonható felelősségre.

A rákosszentmihályi tömeggyilkos megtört börtönében.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jul. 23.

Molnár Tóth József rákosszentmihályi rablőgyilkos, aki annakidején a Lachmann- és Köves-családot kiirtotta, börtönében megtört és töredelmes vallomást tett.

A Lachmann vagyon örököse, Lachmann József jászberényi földmivesiskolai igazgató a letartóztatott Molnár Tóth minden vagyonára bünnügyi zárlatot kért.

TÖZSDE

Julius 23.

Beograd. (Zárlat.) London 433, Páris 556, Newyork 94, Genf 1666, Szaloniki 250, Milano 40765, Prága 28375, Berlin 0026, Wien 0132, Bukarest 48, Budapest 095, Amsterdam 37.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 00016, Budapest 005 és fél, Newyork 561, Milano 2450, Prága 1690, Wien 00079 és fél, Varsó 00037, Szófia 560, Bukarest 295, Beograd 600, London 2382, Páris 3327 és fél.

Budapest. A devizaközpont ma

reggel érvénytelenítette a szombati kurzusokat és a korona esése miatt új árfolyamokat léptetett életbe. A hétfő délelőtti hivatalos árfolyamai a következők: Berlin 350—450, London 47215—49215, Milano 445—479, Newyork 10270—10770, Páris 607—641, Prága 308—328, Wien 1450—1620. Mától kezdve külföldi utazásokra, üdülésre utazók devizát és valutát csak a mindenkori devizaközponti árkurzusoknál ötven százalékkal magasabb áron kaphatnak. A tőzsdén óriási az áremelkedés. Minden értéknél 15—30—50 százalékos ugrások vannak.

Támadják egymást a franciák és az angolok.

Páris jul. 23.

Poincaré vasárnapi beszédében a legélesebben kelt ki Lloyd George Franciaország elleni cikkei miatt. Lloyd George azt állítja, hogy Franciaország elpusztított vidékei újból helyre vannak állítva és hogy a franciáknak nincs okuk panaszkodni. Mit akar ezzel Lloyd George mondani — kérdezi Poincaré — akkor, amikor Németország talpra állítja kereskedelmi flottáját, esatornákat, vasutakat épít. Ez nem okozza a szövetségesek kárát?

London, jul. 23.

Politikai köröknek tegnap két esalódása volt. Az egyik Poincaré vasárnapi beszéde, amelyben kijelenti, hogy nem járulhat hozzá, hogy Németország fizetőképességét véglegesen, változatlanul megállapítsák. A másik esalódás, hogy Páris nem tartotta be azt a megállapodást, hogy nem tesz semmi olyan kijelentést, amely sugalmazottnak is volna tekinthető. Mindezek olyan incidensek, amelyek minden optimizmust megsemmisítenek.

Az angol válasz nagyon óvatos.

London, jul. 23.

Az Observer szerint az angol válasz óvatosan utal arra, hogy helyes volna a passzív ellenállás feladása. A kísérőlevél elismeri, hogy Franciaországnak joga van a jóvátételre, de ez csak barátságos úton oldható meg. Kifejezi ezután készségét, hogy a szövetségközi tartozások kérdését alkalmas időpontban megvitatassák és a ruhvidéki megszállás igazgatását megváltoztassák.

Páris, jul. 23.

Az angol tervezetet Poincaré diplomáciai sikerének tekintik. A hangulat a tervezet ellen megszünt. Sőt Franciaország hajlandó bizonyos feltételek mellett hozzájárulni Németország fizetőképességének megállapításához azzal a kikötéssel, hogy a felülvizsgáló bizottság tagjai csak szövetségesek legyenek és nem semlegesek. A garanciális bizottság, mint a múlt évben, ezután is a jóvátételi bizottságnak csak tanácskozó testülete legyen. A jóvátételi bizottság döntőn ezután is, de csakis a szakértői megállapítások eredményéből.

Mint hogy a jóvátételi bizottság az idevágó kérdéseket csak egyhangulag tárgyalhatja meg, Franciaországnak mindig módjában lesz a Németországra nézve esetleg kedvezőbb határozatokkal szemben szabotálni.

Tovább folyik a Ruhr-vidék megszállása.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Düsseldorf, jul. 23.

(Havas.) A francia csapatok minden incidens nélkül megszállták a dortmundi szövetség fémgyárait.

Becskerek város pénzt kér a színház átépítésére.

A polgármester intervenciát a közoktatásügyi miniszteriumban.

Becskerek, jul. 24.

A közoktatásügyi miniszterium költségvetésében évről-évre nagyobb összegeket vesznek be a színházak szubvencionálása és másnemű támogatása címén. A budgetből jelentős összeget juttatnak a színházépületek restaurálására és új épületek emelésére. Tavaly és az azelőtti években is nem egy város kapott ilyen munkálatokra pénzügyi fedezetet, amit a helységek annakidején fel is vettek. Most legutóbb Subotica város részesült segélyben. A közoktatásügyi miniszterium értesülésünk szerint egy millió dinárt szavazott meg a háború ideje alatt leégett színházpalota felépítésére.

Becskerek város már régóta folytatja akcióját, hogy a régi rozoga színház helyébe újat emelhesen, mindezt ideig azonban intervenciója eredménytelen maradt. A színház mai állapotában oly elhanyagolt képet mutat, hogy egyáltalában nem válik díszére a városnak, sőt szégyene a híres bánati kulturaközpontnak, hogy Thalia papjainak és papnőinek ilyen otthont biztosít. A földszinti széksorok rozogák, bársony ülésük lekopott s már rég elvesztette eredeti színét. A páholyok sem keltenek jobb benyomást. A félszázados használat, az idő reányomta minden egyes székre a vasfogát. A színpad kényelmetlen és kicsi. A zsinórpadlás ósdi s nyitott. Az öltözőkről pedig beszélni is alig érdemes. Sőt, szűk és dohos helyiségek, amelyekből a legnékülözhetőbb berendezés is hiányzik.

A színház átépítéséről a városi vezetőség nagyszzerű tervrajzokat készített a tervek kivitele azonban mindezt ideig nem történhetett meg. A munkálatok megkezdését és a megbízás kiadását állandóan késleltette a legfőbb akadály a pénz. A szükséges fedezet megszerzéséért a város minden tőle telhetőt megtett s hogy törekvése nem járt eredménnyel, nem okolható mulasztásai a város vezetősége, mely minden kísérletet megtett a mozgalom sikere érdekében.

Becskerek város most más uton kívánja megszerezni a szükséges összeget. Interveniálni fog a közoktatásügyi miniszteriumban, hogy a folyó évi költségvetésből a színházakra szánt fedezetből juttassanak valamit, a becskereki színház átépítésére is. Fix összeget nem állapított meg a város, mert hisz ennek nagyságát a személyes tárgyalások határozzák meg. Értesülésünk szerint Becskerek azt az ajánlatot is elfogadná, hogy jelentősebb nagyságú kamatmentes kölcsönt vegyen fel.

Aleksity Bogoljub polgármester tegnap délben Beogradba utazott, hogy személyesen interveniáljon a közoktatásügyi miniszteriumban. Utjának eredményét nagy érdeklődéssel várják.

A kémkedési affér szereplőit Beogradba hozták.

Folytatják a nyomozást.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, jul. 23.

A zagrebi katonai hatóságok már napok óta erősen nyomoznak a nagyszabású kémkedési afférban, amelynek számai elágazódnak a belföld minden területére. A titkos szervezet aknamunkájában tevékenyen részt vett egy Androlies Danica nevű jó családból származó de korán elzúllott leány, akinek kitűnő összeköttetései voltak nemcsak a szervezet belföldi állomáshelyeivel, hanem a külföldön is. Kihallgatása még egyre tart, mert úgy vélik, hogy Androlies Danica sok olyan részletet hallgatott el, amely teljes világosságot deríthetne a sötét háttérű bűnügyre.

Trifunovity, a belügyminiszter helyettese — mint megirtuk — Zagrebba utazott, hogy a helyszínen tovább vezesse a nyomozást, irányítsa a vizsgálatot. A nyomozás befejeztével Trifunovity visszatért a fővárosba és intézkedett az irányban, hogy a foglyokat is elszállítsák Beogradba.

A letartóztatottak — számszerint heten — tegnap érkeztek meg Beogradba. Elsőnek szállott ki a vonatból fegyveres örök kíséretében Androlies Danica utána Fulovity József zagrebi bankigazgató, Hamilton Iván, Ivanetity Franjo, Mlinarity Saligity, aki Siry herceg álnéven élt és Albegies muzulmán joghallgató.

Az állomáson Lazarevity detektív-főnök vette át a foglyokat aki mind-egyik mellé detektiveket rendelt ki és erős fedezet mellett autón beszállította őket a központi rendőrség fogdájába. Albegiesot vasra verve vitték, mert zagrebi fogsága alatt is több ízben szökést kísérelt meg.

A vizsgálat szenzációs részleteket hozott napvilágra. Többek között beigazolást nyert, hogy a kémkedési hálózat kiterjedt Délserbiára is, ahol több akty volt osztrák-magyar katonasírt dolgozott a szervezet részére.

Végleges megoldás az apostoli adminisztrátor lakása ügyében.

A másodemelet és földszintet kapja az adminisztratura. — A muzeumot kilakoltatják. — A gimnáziumi igazgató lakosztálya megmarad.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, jul. 24.

Régóta húzódik a bánási apostoli adminisztrátor lakásügye, amely már minden fórumot megjárt s most annyi herce-hurca után eljutott végre a kiindulási ponthoz, a városhoz. Rodics P. Rafael apostoli adminisztrátor székhelyül tudvalevőleg Becskereket jelölte ki a szentszék. A főpap ez év elején el is jött új állomáshelyére, meglakította tisztikarát, amely munkájában segítségére van s azzal a nyugodt érzéssel kezdte munkásságát, hogy lakásáról rövid időn belül gondoskodnak. A püspöki helynök kérelmére a tanács a gimnáziumban jelölt ki megfelelő lakást, amelyet később az állandó választmány, végül pedig a közgyűlés is jóváhagyott.

A közgyűlés határozatának a város nem tudott azonnal érvényt szerezni. A döntés végrehajtása egyre halasztódott, úgy hogy végül is nem maradt más megoldás, mint felsőbb intéző helyen interveniálni a határozat végrehajtásának elrendelése érdekében. Rodics P. Rafael apostoli adminisztrátor még a múlt hónapban elutazott Beogradba, ahol panaszt emelt a lakásügyben a pápai nunciaturánál. A közbenjárás rövidesen eredménnyel járt, amennyiben Torontál-Temesmegye rendeletet kapott a belügyi és közoktatásügyi miniszteriumtól, hogy a gimnázium lakosztályát elfoglaló bérlet, a becskereki gimnázium igazgatóját lakoltassák ki s a kiürített helyiségeket adják át a bánási püspöki adminisztraturának. A föld-

szinti helyiségek átengedése nem ütközött volna nagyobb nehézségbe, annál több akadály mutatkozott azonban az elsőemelet átadásánál. Az elsőemeleti lakosztályt ugyanis loggia köti össze a gimnázium intézeti részével s így az igazgató lakosztályának elvesztésével nem járhatna át közvetlenül az osztályokba.

A vitás ügyben annyi huza-vona után most békés uton megállapodás létesült. Az apostoli adminisztrátor és az iskolaigazgató kölcsönösen megegyeztek abban, hogy miként osszák fel maguk között a gimnázium ezen épületszárnyában lévő helyiségeket. A megállapodás szerint az igazgató megtartja az első emeletet szóval jelenlegi lakását, a második emeletet és a földszintet pedig átengedi az adminisztrátornak. A második emeleten két helyiség áll majd a püspöki adminisztrátor rendelkezésére. A szobákban már régebben Torontál-Temesmegye muzeumát helyezték el, amelynek most ideiglenesen két teremben biztosították otthont. Ez a megoldás természetesen csak ideiglenes s a tanév megkezdésének idejére másutt keresnek az értékes muzeumnak végleges hajlékot.

A költözködést a megegyezés alapján már megkezdették. Az átadandó termeket rövidesen teljesen kiürítik, úgy hogy a napokban már megindulhatnak az átalakítási munkálatok. Az adminisztratura rövid időn belül már az új otthonban folytatja működését.

Borzalmas vasuti szerencsétlenség a szófia-várnai vonalon.

Eddigélv ötven halottat és nyolcvan sebesültet huztak ki a romok alól.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jul. 23.

Szófiából jelentik: Tegnap éjjel borzalmas vasuti szerencsétlenség történt a Szófia—Várna vonalon fekvő Aszan állomás közelében. A Szófiából induló gyorsvonat, mely a nyílt pályán teljes sebességgel haladt, berohant a szemközti jövő várna személyvonatba. A szerencsétlenség ugyszólván pillanatok alatt játszódott le. A két vonat irtozatos erővel rontott egymásnak s az első kocsikat pozdorjává zúzták.

A szerencsétlenség helyén néhány pillanat múlva ormóttan romhalmoz hevert amelyből szakadatlanul felhangzottak a sebesültek rémes segykiálásai. A mentési munkálatok pihenés nélkül folynak. Ezideig ötven halottat és nyolcvan életveszélyesen sérült sebesültet huztak ki a romok alól. A halottak számát hozzávetőlegesen kétszázra teszik.

A szerencsétlenség okát ezideig még nem állapíthatták meg. A bolgár közlekedésügyi miniszter a legszigorubb vizsgálatot rendelte el.

HIREK

Jul.
25.

1799-ben Napoleon legyőzi a törököket Abu-kirnál.

1848-ban Radetzky Custozánál legyőzi az olaszokat

1914-ben az osztrák követség elhagyja Beogradot.

Kislapási Botka Béla, ismét egy név egy ember, egy fogalom hagyta el a síralom völgyét. Egy név amely törhetetlen energiát, munkakedvet jelentett és amely ilyenformán fogalom lett ebben a mélyben, amelynek jóléte, felvirágzása jórészt hozzákapesolódott Botka Béla nyugalmazott főispán nevéhez. Egy ember mulott el benne, aki talpig férfi volt és akinek erényei, hibái egy nagy koncepciójú emberéi voltak. Egy kihalt nemzedék talán utolsó embere ő, akinek eszén, elvén kívül szíve is volt. Fájdalmasan érint bennünket Botka Béla elhunyt, mert személye annyira egybeforrt megyénk történetével, hogy úgy érezzük, vele sirba száll egy darab történelem.

Botka Béla közigazgatási pályáját Torontálmegyében kezdte meg. A közigazgatás legalsóbb lépcsőjén indult el, hogy mint a megye legelső ura fejezze be fényes pályáját, a melyről a nép bizalma kétszer elszóllította, hogy mint országgyűlési képviselő védje a nép érdekeit a parlamentben. Kiváló közigazgatási szakember volt, akitől még ellenfelei sem tudták megtagadni tiszteletüket és becsülésüket. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. kislapási Botka Béláné szül. vizsáki Patyanszky Constance a maga, valamint fia kislapási ifj. Botka Béla, úgy a kiterjedt rokonság nevében is mélyen szomorodott szívvel tudatja, hogy felejtethetetlen férje, a legjobb atya és rokon kislapási Botka Béla, Torontálmegye

nyugalmozott főispánja, volt országgyűlési képviselő sfb. folyó évi július hó 23-án d. u. 2 órakor hosszú szenvedés és a halotti szentségek felvétele után, életének 63-ik boldog házasságának 33-ik évében az Urban elhunyt. A boldogult földi maradványai folyó hó július 24-én d. u. 3 órakor fogtak Lécen (Óleceu) a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és Veliki Beeskerekre (Nagybeeskerekre) szállítván az ottani családi sírboltban július hó 25-én délelőtt 10 órakor örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozat folyó hó 27-én d. e. 10 órakor fog a stáriléci (óléci) kápolnában az Egek Urának bemutatni. Stari Léc (Óléc), 1923 július 23-án. Aldott legyen emléke.

Az Ady-Társaság Színháza Debeljácson. Az Ady-Társaság, amelynek kulturprogramjában szerepel a vidék kulturális igényeinek ellátása is, első vidéki előadását Debeljácson tartotta meg szombat és vasárnap. Mindkét napon az Ezüstpille operettet játszotta a társaság műkedvelő gárdája óriási érdeklődés mellett. Az Ady-Társaság ezzel a ténnyel is megmutatta, hogy semmiféle fáradságtól, akadálytól sem riad vissza, ha kulturális munka elvégzéséről van szó.

Az Ady-Társaság Színháza július 28-ikán és 29-ikén Kikindán fog vendégszerepelni a Vöröskereszt és a Hadrokkantak javára. 28-ikán az Ezüstpille, 29-ikén pedig a Limonádé ezredes megy. Mindkét előadás iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg.

Baptistakongresszus Stokholmban. Wienből jelentik, hogy július 21-én nyílt meg Stokholmban a baptista világszövetség kongresszusa, amelyen huszonnégy ország vett részt 250 delegátussal.

Kossuth Tódor temetése. Budapestről jelentik, hogy Kossuth Tódor holtteste ma érkezett meg Budapestre. A díszes ravatalt az udvari váróteremben állították föl. A falak fekete drapériával vannak bevonva. A koporsón hatalmas nemzeti színű babérkoszorút helyeztek el a milanoi magyarok egyesülete. A koporsót felbontották és megállapították a személyazonosságot. Elhalálozása-kor bebalzsamozták ugyanis a holttestet, amely meglehetősen sértetlen.

Zenekari hangverseny. Az „Orient” hangverseny iroda Deutsch Eudre zeneszerzőt és karmestert, aki jelenleg Beeskereken tartózkodik a közeljövőre egy zenekari hangversenyre szerződött le. Bővebb részletek annak idején a falragaszokon.

Halálozás. Budapestről jelentik, hogy Virányi Sándor színész, gyomoroperáció következtében ma meghalt.

* **Valami a földmivesek és a gazdák részére.** A 16-féle és válfajú eredeti ulmi Eberhardt-ekék szántása folyó évi augusztus hó 15-én reggel a melencei-uti sorompó közelében lévő szántón (Steyer József ur parcelláján) be lesz mutatva, mely szántáshoz minden érdekelt ezennel meghívatik. A szántás bemutatásánál használandó ekék kívánatra minden földmivesnek folyó évi augusztus hó 12-ig ingyen próbahasználatra adtnak át vételkényszer nélkül. Tisztelettel Sander M. József, Veliki Beeskerek, a Vojvodina ügynöke (Torontálmege).

Országos akció — egy közgazdasági tanács szervezéseért.

A bányási kereskedelmi és iparkamara felkarolja a mozgalmat.

Beeskerek, jul. 24.

Az osijeki kereskedelmi- és iparkamara a napokban tartotta a kamarai választások óta első ülését. Ez alkalommal a kamarai tagok egyöntetűleg határozatot hoztak mely szerint a kereskedelmi- és iparkamarák közbenjárásával országos akciót indítanak egy parlamentáris közgazdasági tanács felállításáért. A tanács a kidolgozott részletes tervezet szerint a kamarák kiküldetéseiből állana. Feladata volna a kereskedelemre és iparra vonatkozó kérdéseket megvitatni, a megoldásra váró problémákról javaslatot szerkeszteni s azt a törvényhozó bizottság elé terjeszteni. A közgazdasági tanács hatáskörébe tartozik majd minden kereskedelmi és ipart érdeklő ügy elbírálása. Különösen nagy fontosságú volna munkássága a közlekedés reformálásánál amelynél a kereskedők és iparosok rengeteg sérelmének meghallgatásával járna

el. A közgazdasági tanács négy évvel ezelőtt, 1919-ben már működött rövid ideig, néhányszori ülés után azonban feloszlott.

Az érdekes határozatot az osijeki kamara megküldötte a bányási kereskedelmi- és iparkamarának is, hogy adjon véleményt a tervezetre vonatkozólag. A beeskereki kamara — értesülésünk szerint — kész örömmel fogadja az életrevaló eszmét s miután az ügyet a kamarák közös ügyének tekinti, azt a javaslatot továbbította Osijekre, hogy célszerűnek tartaná, ha Novi Sadon a mintavásár ideje alatt az összes kamarák bevonásával konferenciára gyűlneek össze az érdekeltek, amelyen megbeszélhetnék az országos akció legaprólékosabb részletét is.

Beavatott helyen valószínűnek tartják, hogy a kamarák ezuttal egy szövetséget alakítanak, amely a közgazdasági tanács megszervezéséig teljesíti annak összes teendőit.

Miók Gyorgye — a vizsgálóbíró előtt.

Nagy apparattal folyik a vizsgálat.

Beeskerek, jul. 24.

A szenzáció erejével hatott tegnap a „Torontál” cikke, amelyben megírtuk, hogy a cukorgyári rablógyilkosság és a többi büntett elkövetésével vadolt bünszövetkezet néhány tagja vallomásra jelentkezett s beismerte a vádiratban felsorolt bűnügyekben való közreműködését. A vallomás váratlanul érte még a hatósági közegeket is, mert hisz a vádlottak nemcsak az elsőfoku tárgyalás alkalmával hanem a tábla tanácsa előtt is álhatalosan tagadták a terhükre rótt bűncselekményeket és szüntelenül ártatlanságukat hangoztatták. A tábla helybenhagyó ítélete végleg kijózanította a letartóztatottakat abból a tévedésből, mintha tagadásukkal elérhetik felmentésüket. A beeskereki fogházban ülő vádlottak ugyanis a legutolsó percig meg voltak győződve arról, hogy a fellebbviteli bíróság egyöntetű tagadásuk alapján felmentő ítéletet hoz.

A súlyos ítélet, és a két évi fogház végleg megérlelte bennük az elhatározást, hogy bevallják szörnyű nagy bűneiket s megbánó magaviseletükkel hassanak a bírakra, akik a legfelsőbb fokon, most már a fellebbezhetetlen ítéletet hozzák meg. Kétségtelen, hogy beismerésük enyhítő körülménynek számít s nincs kizárva, hogy a novisadi semmitőszék tekintetbe veszi a megbánást.

A vádlottak kihallgatásával most végre tiszta képet nyernek a hatóságok. A foglyok a legapróbb részletekig mondják el bűneiket s így nem egy sötét részlet kerül vallomásuk során napvilágra. A bűnpör legújabb letartóztatottja, Miók Gyorgye écskai földműves, az életfogytiglani fegyházra ítélt Miók Petru apja súlyos váddal terheltlen kerül a vizsgálóbíró elé. A foglyok kijelentései szerint csaknem mindegyik büntettről tudott, egyes eseteket az ő iniciatívájára követtek el, nem egy alkalommal a bűnszövetkezet vezetője játszott, végezetül pedig a banda pénztárosa, orgazdója volt.

A vizsgálatot nagy apparattal folytatják tovább. A nyomozó hatóságok vezetői mindent megtesznek, hogy a sötét háttérű bűnkomplexumban minél világosabb képet nyerhessen a semmitőszék.

A vasárnap délelőtt óta fogházban ülő Miók Gyorgye kihallgatását tegnap kezdte meg a vizsgálóbíró. Vallomásának jegyzőkönyvbe vétele még folyamatban van. Ugyszintén tovább folytatják a többi vádlottak kihallgatását is.

A vizsgálat részleteiről és a vallomásokról egyelőre a nyomozás eredményessége érdekében nem írhatunk.

* **Átutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukitételre kaphatók** — a beograd: pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadrúzna Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43 és 47.

* **Nikkelezni, galvanizálni Krausz-nál Veliki Beeskerek.** Telefon 329.

* **Kurirunk minden héten kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnap rendszeresen utazik Beogradba.** Banatska Trgovacka Agencia Veliki Beeskerek, Aleksandrova u. 27. Telefon 32.

* **Átutalásokat és csekkiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár** valamint a többi összes külföldi piacokra, to-

vábbá exportőrök részére valutabiztosításokat legjutányosabban eszközöl a Nagybeeskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

Sport

Magyar atletikai bajnokságok

Első nap, 200 m.: 1. Gerő (KAOE) 22-2 mp. Országos rekord beállítva. 2. Kurunczy (KAOE) 22-7 mp. 3. Fedák (MAC) 23 mp.

Távolugrás: 1. Haluska (BEAC) 718 cm. Országos rekord. 2. Molnár (MAC) 707 cm. 3. Somfay (MAC) 689 cm.

3000 m. gyaloglás: 1. Hóra (FTC) 11 p. 37-7 mp.

Gerelyvetés: 1. Gyurkó (FTC) 56 m. 42 cm. 2. Nizsalovszky (FTC) 53 m. 21 cm. 3. Csejthey (BEAC) 51 m. 19 cm. Meglepetés Csejthey veresége.

400 m. gátfutás: 1. Somfay (MAC) 57-4 mp. 2. Beráts (MAC) 59-8 mp. 3. Braun (ESC) 61-2 mp. Somfay fölényesen nyerte versenyt.

800 m.: 1. Benedek (MAC) 2 p. 00-4 mp. 2. Görög (MTK) 2 p. 2-8 mp. 3. Steiner (MTK) 2 p. 5-2 mp. Finisben nagy küzdelem után nyerve.

5000 m.: 1. Némethy (FTC) 16 p. 04 mp. 2. Kulcsár (MAFC) 16 p. 08 mp. 3. Kádár (ESC) 16 p. 23-6 mp.

Rudigrás: 1. Karlovits (MAC) 345 cm. 2. Brausz (FTC) 335 cm. 3. Hadházy (Debreczen) 335 cm.

Második nap, 100 m.: 1. Gerő (KAOE) 10-9 mp. 2. Boross (MAC) 11 mp. 3. Veress (MAC) 11-1 mp.

Sulydobás: 1. Eördögh (BEAC) 1364 cm. 2. Bedő (BEAC) 1343 cm. 3. Csejthey (BEAC) 1315 cm.

110 m. gátfutás: 1. Kovács (BBTE) 17 mp. Püspöky és Muskát (MTK) diszkvalifikálva.

Magasugrás: 1. Gáspár (MAC) 189 cm. 2. Serf (FTC) 180 cm. 3. Orbán (Hódmezővásárhely) 175 cm.

Diszkoszvetés: 1. Toldi (FTC) 4206 cm. 2. Marvalits (Nagykanizsa) 4016 cm. 3. Csejthey (BEAC) 3908 cm.

1500 m.: 1. Benedek (MAC) 4 p. 15-5 mp. 2. Némethy (FTC) 4 p. 16-2 mp. 3. Zoltány (MAC) 4 p. 17-8 mp.

400 m.: 1. Kurunczy (KAOE) 50-5 mp. 2. Fixl (MAC) 51-9 mp. 3. Beráts (MAC).

Hármasugrás: 1. Ujfaluczky (FTC) 1383 cm. 2. Somfay (MAC) 1371 cm. 3. Molnár (MAC) 1363 cm.

200 m. gátfutás: 1. Somfay (MAC) 26-4 mp. 2. Kovács (BBTE) 29-2 mp. 3. Muskát (MTK).

Aföldalatti Habsburg birodalom.

Amit a bécsi Burg pincéi rejtgetnek. — Séta a volt császári palota mélységeiben.

Amenny minden olvasható a folyton felmelegített rémálmokban a földalatti Wien örök és titokzatos szelleméről, hogy kedvünk kerekedett egyszer sétát tenni a „wieni alvilágban”. De hol találni egy jártas vezetőt e célra? A Burgban! Az öregedő Burgban, annyi édes-régiség agkori szilumában! Egy derék, Burgbeli lakájhoz intézzük tehát a kérdést: Léteznék-e Wienben titkos, földalatti utak.

— Igen — volt a válasz — valami-
kor a Burgból titkos folyosók vezet-
tek a külvilágba. Egy ilyen alagut
vezetett a svájci traktusból, a
Voiksgartenből, Klosterneuburgból,
a másik a lovagteremből Schön-
brunba és onnan tovább Laxen-
gurbá. Ez még a papi uralom alatt
volt és ha a hatalmas urak külföldi
ellenségétől, vagy belföldi zavargá-
soktól veszélyeztetve érezték magu-
kat, egérszárnyat nyertek a titkos, föld-
alatti kijáratokon át. Ezek az utak
még Wien esaternázásának rendezé-
sénél léteztek és fel is lettek hasz-
nálva a kanalizálásra. Természetes-
en előbb a Burg felé eső részt be-
falazták. Ahol azelőtt Wien kata-
kombái voltak, most modern épüle-
tek állnak.

Eltűnt a földalatti Hofburg misz-
tikuma! De még mindig érdekes a
földalatti katakombákat bejárni. A
Josephsplatzon kezdjük meg utun-
kat. A nemzeti könyvtár disztermé-
ből megyünk le egy földalatti
üregbe, hogy megtekintsük, hogyan
alakították át a régi alagutat. Egy
hatalmas folyosóra érünk, ahol a
gyéren elhelyezett villanygömbök fé-
nye mellett négy emeletnyi magas-
ságra épült vasállványon a könyvek
beláthatatlan tömege fekszik. Kör-
ülbelül három és fél milliónak
mondja kísérőnk az ott heverő
könyvek számát. Klasszikusok, tu-
dományos könyvek, a könnyebb tó-
nusu regények mellett, valamennyi
osztrák lap évfolyamai hevernek it-
ten. Az ókor és az újkor minden
nyelve képviselve van. Két szek-
rényben gyönyörű kiállítású japán
és kínai könyvek... Egyre mé-
lyebbre ereszkedünk és a legalsóbb
ürben a levegő elviselhetetlen; ven-
tilláció nincs, a falakról csurog a
nedvesség és a könyveken újjnyi
zöld penész... Ha nem történik
valami gyors esoda, akkor milliókat
érvő értékek mennek veszendőbe!

A svájci traktusnál az egykori kí-
rályi dolgozószoba alatt van a bo-
rospince, mintegy ezer hektoliter
borral, közöttük a legértékesebbek-
kel: tokaji, szamorodni, muskotály,
Bourdeaux-Chateau, burgundi, Raj-
na-kínese óriási hordókban állnak.
Az öreg pincemester — aki mind-
ezen kínésnek őrzője — nagyon szo-
moru: — Nincs sok mutatni való. A
mi dicsünk, a 230 hektoliteres hordó
üres. Csak az üvegekben van még
valami, holott az utolsó háborus esz-
tendőben még 8000 hektoliter borunk
volt, amelyet az udvar Németor-
szágba küldött. Kevés bor van itt,
de az nagyon értékes, hisz három-
negyed liter Johannisbergi 169.000,
egy liter Monton-Rotschild 188-ból
146.000 korona. A forradalom óta az
állam csak kiárúsít. Két év múlva
egészen készen leszünk... Az öreg
pincemester szomorúan hajtotta le
a fejét. Ugy látszik, nem akarja
tulélni a pince kiürülését. Utamból
még a földalatti anyagraktár és üst-
ház volt hátra. A küszöbön állot-
tam, de nem mentem be. Az udvari
könyvtár alatt penészedő könyvek,
a királyi dolgozószoba alján habzó
bor helyett üres mamuthordók...
Mi felvidító lehet az alvilág anyag-
raktárában. Talán minden föld alá
vezető ajtó alvilági kapujánál ott
áll a dantei mondás: Hagyjatok fel
minden reménnyel...

**Szükségünk van azonnali
belépésre egy fiatalabb tiszt-
viselőre, aki a gabonaszakmá-
ban jártas és aki a szerb,
magyar, német nyelvet bírja.**

Írásbeli ajánlatok „Gabonás 120” jelige
alatt a kiadóba címzendők. 1393

**500 drb férfiszalmakalap
kiárúsítása 10 dinártól feljebb.**

S. J. Boskovits
a Gólyához.

1377

Egy használt, de
jókarban levő
fedeles

hintó

megvételre kerestetik.

1380

Cim a kiadóban.

Veszek

hulladék vörös- és sárgaréz,
ólmot és kompozíciót a leg-
magasabb napiáron. 1350

Kohn Sándor bádógos, Veliki
Beckerek, Temesvári utca 12.

Jóforgalmu falusi üzlet eladó!

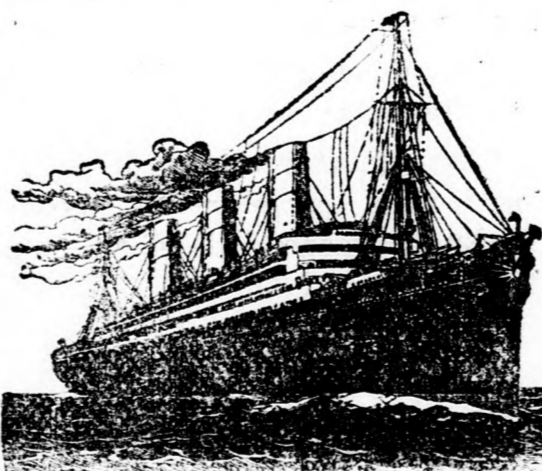
Egy bánati községben eladó vegyeskereskedés gabona-
raktárral. A ház áll egy üzlethelyiségből, 2 szoba,
konyha, pince és egyéb melléképületekből. — Külön
épület a gabonarakár. — — — Ára: 80.000 dinár.

Bővebb felvilágosítást **Lévay Nándorné**, Bega-vállalat,
Veliki Beckerek, a főpostával szemben. 1376

„HAMBURG-AMERIKA LINIE“

közös szolgálat az

„UNITED-AMERICAN LINES INC“-cel.



Jugoszláviai főképviselője:

J. G. Drašković, Zagreb.

Az utasok részére a legmoder-
nebb gyors- és postagőzösök I.,
II. és III. osztályú fülkékkel.

„Hamburg—Amerika Linie“ leg-
jobb és legkellemesebb össze-
kötetés Délamerikával.

Felvilágosításokkal költségmentesen szolgál a kivándorlási iroda:
J. G. DRAŠKOVIĆ, Zagreb, Cesta „B“ br. 3. (az állami vasutállomás mellett)
vagy fiókjai:

Beograd, Balkanska ulica 25. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.
904 és képviselői:

Sitoj, Gjodje J. Dimitrijević & Co., Boulevard Kralja Aleksandra 187.
Veliki Beckerek, Dušan Lj. Mihajlović, Kralja Petra trg 4. —
Sušak, Jovo Gj. Ivošević. — Split, Ante Buić, Dioklecijanova obala 13.
Gruž, Ivo Lovričević.

— Az utasokat az uton a társulat egyik tisztviselője kíséri. —

Szerbül, magyarul, németül és
csehül beszélő

okleveles gazdasz
megfelelő állást keres.

1392

Cim a kiadóhivatalban.

Asztalosok

butorgyárunkban
felvétetnek.

1390

Kovini Bank R.-T. Kovin

Eladó ház

szabad kézből, mely áll három
lakásból. Vétel esetén három
utcai szoba és konyha azonnal
elfoglalható. 1389

Cim a Torontál kiadóhivatalában.

Egy teljesen új állapot-
ban levő használatlan altdeutsch
háló szobaberendezés

családi okok miatt eladó. Bővebbet:
WEISER zongorahangolónál
Obala Princeze Jelene (Gizella-part) 6.

Elvállalok mindennemű 1387

mérlegjavítást

a legutányosabb áron. —
Gyors és pontos kiszolgálás.

Mausz Péter, mérlegkészítő V. Beckerek,
Miletityeva (Temesvári) ulica 20. sz.

Cérna

200, 400, 500 és 1000 jardos
orsón és kártyán
Halászkok részére vászoncérna
Cipészek részére barna és fekete,
géphez és kézimunkához
Nyergesek részére vászoncérna.

Selyemful

10 és 20 méteres, skatulyában,
Vulkán, Panter és Aida jegyű
Conca d'oro, 20 méteres, cso-
magokban és Bristol jegyű 22
méteres 12/4, 12/5 és 12/6-os.

Horgolócérna

Esmaralda és Alba jegyű 30—90-ig
Szines selyemcérna, fekete és fehér
Derna jegyű zsebkendők és min-
dennemű rövidáru.

Elad darab-, skatulya- és láda-
számra. — Nagyobb vételnél ár-
engedmény. — Az árak versenyen
kivüliek. — Belföldi rendeléseket
postán is lekonyolítjuk. — A ke-
reskedők saját érdeke, minket
meglátogatni.

Jov. T. Jankovits

Beograd, Kralj Petar és Zmajja
od noesaja sarkán. 1382

Jutazsákok

különbéle minőségben, használt,
szavatolt lyukmentes jó állapot-
ban, minden mennyiségben elő-
nyös áron kaphatók: **Brüll Kender-
Részvénytársaságnál, Novi Sad.**
1337

Eladó

hálószoba, ebédlőberendezés, elő-
szoba-, konyha-, kamra-, padlás-
és pincefelszerelési tárgyak. To-
vábbá varrógép, könyvek, Révay
nagy lexikon, üvegek stb. —
Ugyanott egy jókarban levő rövid
zongora is eladó. — Bővebbet a
Tisztviselők Szövetkezeténél és
a „Bega“-vállalatnál (főpostával
szemben) 1386

SOCONY

Könnyű és nehéz

BENZIN

hordószámra, motor- és
cséplőolajok a legolcsóbb
napiáron kaphatók 1356

BRAUN MARCEL cégnél
V. Beckerek. Telefon 106.